Mersul vremii şi al „vremilor” în vechile calendare

Prin conţinutul compozit şi prin destinaţia lor, ca şi prin forma lingvistică accesibilă, calendarele (la fel ca almanahurile, al căror cuprins este mai specializat) au avut o largă răspândire în spaţiul european, încă din epoca medievală. Faptul că în aceste publicaţii periodice anuale erau consemnate, cu exactitate, nu numai succesiunea zilelor, a lunilor şi a anotimpurilor, dar şi informaţii insolite despre mersul vremii şi al „vremilor”, cu o mulţime de date instructive de ordin astronomic, astrologic, meteorologic, geografic, istoric, politic, medical sau de interes gospodăresc, le sporea, implicit, puterea de penetrare în cele mai diverse medii. Aceste adevărate cărţi de colportaj pătrund, aşadar, în cultura română începând din ultimele decenii ale secolului al XVII-lea, pentru ca în următoarele două secole să cunoască o adevărată ecloziune. Sunt preluate multe dintre caracteristicile şi funcţiile cărţilor populare didactice şi de prevestire, astfel încât materia unui mai vechi *Rojdanic* ajunge să fie transferată în calendare. Cu timpul, pe lângă literatura astrologică şi didactică, partea beletristică începe să câştige tot mai mult teren, fiind selectate texte din literatura română sau traduceri din cea universală[95].

[95] Repertorii cvasiexhaustive ale publicaţiilor au realizat Mircea Tomescu, *Calendarele româneşti. 1733–1830. Studiu şi bibliografie*, Bucureşti, Editura de Stat Didactică şi Pedagogică, 1957; Georgeta Răduică, Nicolin Răduică, *Calendare şi almanahuri. 1731–1918. Dicţionar bibliografic*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981; Elisabeta Faiciuc, *Dicţionar de calendare şi almanahuri româneşti* (DCAR). Partea I: *Completări la bibliografia generală a calendarelor pentru perioada 1600–1918*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2011.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

Ideea existenței unui calendar românesc tipărit la Braşov, în 1569, nu este sustenabilă. Ipoteza îi aparţinuse lui G. Bariț, care, în prefaţa la ediția *Catechismului calvinesc*, aduce în discuție o însemnare descoperită de Eugen von Trauschenfels în registrele de socoteli ale Braşovului, referitoare la cumpărarea în acel an, de către municipalitate, cu 6 denari, a unui calendar pentru a fi dăruit solului moldovean aflat în vizită[96]. Comentând notița de „senzaţiune" a lui Bariț, Hasdeu respinge afirmația acestuia făcută fără „nicio probă", sugerând că ar putea fi vorba de un calendar în slavonă[97], dar la fel de bine putea fi un calendar de proveniență occidentală, probabil în germană, achiziționat de la un colportor de cărți braşovean. Cu toate că supoziția nu a mai fost reiterată ulterior, ea este readusă în actualitate, vorbindu-se despre un calendar românesc atribuit, fără vreo argumentație solidă, lui Coresi[98]. Diferite calendare în latină, maghiară sau germană vor mai apărea în Transilvania încă de la sfârşitul secolului al XVI-lea, cum ar fi un *Pseudo-calendar* orădean din 1585.

Seria acestor scrieri a fost inaugurată, de fapt, la noi prin calendarele brâncoveneşti, cunoscute sub numele de *Foletul Novel*, rămase în manuscris[99]. Traduse după modele italiene de către Giovanni Candido Romano, care se iscălea Ioan Românul, alias Frâncul, cele opt texte, eşalonate între anii 1693–1704, cuprind şi adnotări „de taină" ale domnitorului muntean, unele criptate, el nefiind interesat doar de mişcările astrelor, ci şi de „mişcările şi purtările politice", din care se

[96] Georgiu Barițiu, *Catechismul calvinesc impus clerului şi poporului român sub domnia principilor Georgiu Rákoczy I şi II*. Transcris cu litere latine după ediţiunea II tipărită în anul 1656, însoţit de una escursiune istorică şi de un glosariu. Cu spesele Academiei Româneşti, Sibiu, Tipografia lui W. Krafft, 1879, p. 98.

[97] Hasdeu, *Cuvente*, vol. II, p. 724–725.

[98] Cf. Mircea Popa, *Cel mai vechi calendar românesc: Calendarul lui Coresi (1569)*, în „Contemporanul-Ideea europeană", IV, 1994, nr. 16–18, p. 1, 11.

[99] *Foletul novel. Calendarul lui Constantin Vodă Brâncoveanu, 1693–1704,* ediție de Emil Vârtosu, Bucureşti, Imprimeria Națională, 1942.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

pot înțelege „turburările, vrăjbile şi realele ce pot veni şi fi”[100]. Intervențiile marginale ale lui Brâncoveanu sunt uneori polemice, el contrazicând previziunile care nu se adeveriseră în întregime. Tradiția italiană a „almanacelor” şi astrologiilor, manuscrise şi tipărite, printre care se înscria *L'Astrologo grottesco, Bragagna degli influssi, Il Pallade Astrologa* sau *Il Gran Pescatore di Chiaravalle*, ultimul cu un specific astronomic şi agricol, publicat din 1701 şi până astăzi, se propaga astfel şi în mediile culturale muntene. Rostul unui asemenea calendar era, după cum se arată în prefața dedicatorie din 1694, acela de a satisface „curiozitas (adecăte pierierghia) omenească”, cea „poftitoare a şti unele şi altele (cum şi Aristotel în cartea dentâi a Metafizicii lui scrie: că toți oamenii den fire a şti poftescu...)”. Un calendar nu este neapărat demn de încredere, ci numai pentru „treacere de vreame”[101]. În ceea ce priveşte traducătorul acestor „foglietti novelli”, el a fost identificat de către diverşi autori cu secretarul italian de la cancelaria brâncovenească, menționat mai sus (N. Vătămanu, Mario Ruffini), dar şi cu mitropolitul Teodosie Veştemeanul, ipoteză mai puțin probabilă susținută la un moment dat de N.A. Ursu. Ulterior, acesta revine asupra supoziției anterioare şi stabileşte că persoana traducătorului, de origine locală, era una şi aceeaşi cu logofătul Ion Frâncul, un colaborator apropiat al stolnicului Constantin Cantacuzino şi al mitropolitului Teodosie Veştemeanul[102]. Cert este că traducerile s-au păstrat în cópii transcrise de diverşi scribi autohtoni, printre care şi popa Nicola, logofăt al Mitropoliei din Bucureşti.

Există şi o altă ştire despre un calendar apărut la Sibiu, în 1684, menționat într-o scrisoare din data de 12 noiembrie a acestui an, în care episcopul Ştefan de la Râmnic îi solicita „craibirăului” sibian să-i trimită vreo două „călindare”

[100] *Ibidem*, p. 89.
[101] *Ibidem*, p. 22–23.
[102] Pentru întreaga problematică, vezi Mareş, *Scriere*, p. 231–255; N.A. Ursu, *Paternitatea „Istoriei Țării Rumâneşti” atribuită stolnicului Constantin Cantacuzino. Studiu filologic*, Iaşi, Editura Cronica, 2009, p. 26 ş.u.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărții de Ştiință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

scoase de curând, „ca să mai putem şti trecutul anului”[103]. Este vorba, desigur, despre un *Almanach* în limba germană (un exemplar din anul respectiv se află în Biblioteca Muzeului Brukenthal din Sibiu), din care se vor inspira şi publicaţiile similare, alcătuite, mai târziu, în acest centru în limba română.

Expansiunea prin tipar a acestui gen de scrieri este destul de târzie la noi. Primul calendar în limba română a fost tipărit în 20 februarie 1733, la Braşov, de dascălul Petcu Şoanul, alcătuit „acum în stambă noao’’ după un izvor slavon, care, la rândul său, „într-acest chip au fost, fiind de un mare astrolog la Kiev scos, de un mare dohtor muscal s-au tălmăcit”. Sursa ucraineană constă dintr-un calendar, realizat tot prin compilaţie, care datează, probabil, din 1716, anul cel mai vechi menţionat în tablele planetare. Se presupune că traducerea în limba română ar aparţine preotului Eustatie Grid din Şcheii Braşovului. O nouă versiune manuscrisă a calendarului braşovean a fost descoperită în anii din urmă, în care s-ar putea identifica atât protograful după care s-a executat tipăritura din 1733[104], dar şi o copie contemporană, ca altele asemănătoare[105]. Potrivit cronicii lui Radu Tempea al doilea, ar fi existat o primă apariţie în 1731, după cum este certă şi o altă ediţie din 1737[106]. *Calendarul* lui Şoanul cuprinde, mai întâi, o cronologie, apoi o expunere privind cele şapte planete, însoţite de tabele cronologice cu zodiacuri, după care urmează prevestirile referitoare la om şi la starea timpului, eşalonate pe luni şi pe zile. Învăţăturile „pentru seminţe” şi o „spunere de casnici”, o nouă „ştiinţă de planete”, prin care se întrevedea „ce zi şi ce ceas stăpâ-

[103] Lupaş, DIT, p. 410.

[104] Vasile Oltean, *Izvodul primului calendar almanah descoperit în Şcheii Braşovului*, în „Cumidava”, XXVI, 2003, p. 84–86.

[105] Un calendar manuscris din 1780 reproduce exact titlul publicaţiei lui Petcu Şoanul (BCU Cluj, ms. 4357).

[106] Radu Tempea, *Istoria Sfintei Beserici a Şcheilor Braşovului*, ediţie îngrijită, studiu introductiv, indice de nume, glosar, note de Octavian Şchiau şi Livia Bot, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1969, p. 132, 176.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

neaşte", precum şi informaţiile legate de eclipse („pentru perirea Soarelui şi a Lunei"), încheiate cu un sinaxar pe 12 luni, completează un sumar atractiv, în consonanţă cu interesul sporit pe care publicul cititor îl arăta pentru prezicerea viitorului. Calendarele din Şcheii Braşovului au continuat să apară şi după moartea lui Şoanul din 1741. Printr-un decret imperial din anul 1772, adresat Guberniului Transilvaniei, se dispunea confiscarea unor calendare date la lumină „în limba valahică" în suburbia „Bulgarseg", pentru ca peste doi ani să se legifereze tipărirea acestora fără restricţii.

Primul calendar din Moldova, alcătuit de arhimandritul Vartolomei Măzăreanu (Mazereanu), va fi publicat în 1785, la Iaşi, de Mihail Strilbiţchi, împreună cu fiul său Policarp, ambii realizând şi grafica extrem de bogată, în care se distinge şi o marcă a tipografului în stil occidental. Atribuirea calendarului lui Vartolomei Măzăreanu este corelată cu menţionarea publicaţiei pe lista cărţilor tălmăcite de cărturar, listă întocmită de copistul Ştefan Ţicău la sfârşitul codexului său de cronici moldoveneşti. Modelul pare să fie tot unul moscovit, datând din 1710[107], calendarul fiind tipărit cu litere cursive ruseşti. La fel cu cel braşovean, *Calendariul pe 112 ani* va fi răspândit şi în cópii manuscrise[108].

În *Predoslovie cătră cetitoriu* este subliniată utilitatea calendarului, deoarece „bine iaste ca să ştie omul şi ceale patru vremi ale anului cum va purta grija la iconomiia casii lui". După elementele de cronologie (*Hronologhie lucrurilor celor vechi şi celor noao*), urmează un florilegiu de cugetări de „alesă socoteale de la oareşicare greci şi râmleani", apoi o prezentare a lunilor cu zodiile şi „doftoriile" lor, atât pentru oameni, cât şi pentru cai şi alte „dobitoace", reţete de siropuri şi „vudci" cu mirodenii, iar în încheiere nişte „prognostice foarte curioznice" şi alte previziuni pentru „cunoştinţa vremilor", precum aceea pentru ziua de Sf.

[107] Dan Horia Mazilu, *Recitind literatura română veche*, vol. I, Bucureşti, Editura Universităţii Bucureşti, 1994, p. 363–364.

[108] Prezentarea unei asemenea cópii va face şi Gh.T. Chirileanu, în „Şezătoarea", X, 1907, nr. 3–4, p. 33–43.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărţii de Ştiinţă
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

Gheorghe: „De să va ascunde cioara în sămănătura săcării, apoi să cunoaşte că anul plodicios însemnează".

Un alt *Călindari rumânesc*, apărut la Sibiu, în 1793, are, la sfârşit, următoarea notiță: „În limba română aşezat prin osârdia Radului Tempea, fostului diacon la Braşov". Primul calendar sibian este, aşadar, creația autorului *Gramaticii româneşti* din 1797, cel care va deveni directorul şcolilor naționale din Ardeal. Calendarele sibiene, în care sunt recognoscibile modelele germane, vor avea cea mai mare longevitate dintre periodicele de acest tip de la noi. Un *Calendariu* atribuit lui Paul Iorgovici[109] se tipărea în 1794, la Viena, inspirat după calendare sârbeşti, cu referiri la computul anului, cu horoscop, genealogii şi diferite sfaturi practice despre târguri şi circulația monetară. În ultima parte, cărturarul bănățean acordă spațiu unei traduceri ale sale în proză „de pre alte limbi", intitulate *Cei doi excessuri a amerii*, cu subtitlul „o istoriolă adevărată supra cele doao ieşiri din măsură a iubirii". Este o povestire prin excelență romantică, după un original probabil francez, traducere care se remarcă prin caracterul neologic al vocabularului. Nu este lipsit de relevanță faptul că textul prezintă grafii influențate de scrierea etimologizantă, fiind atestate pentru prima oară, cu caractere chirilice, formele *sunt, sunteți, sum*[110]. În fine, în Țara Românească, este tipărit la Bucureşti, în 1795, „acum a doao oară", un *Calendariu* tradus din limba maghiară, a

[109] Vezi N.A. Ursu, *Un calendar istoric-literar publicat de Paul Iorgovici*, în LR, XII, 1963, nr. 3, p. 283–291.

[110] A se vedea Gheorghe Chivu, *„Cei doi excessuri a amerii" – o „istoriolă" romantică într-un calendar de la sfârşitul secolului al XVIII-lea*, în LL, XLVII, 2002, I–II, p. 84–98; idem, *Neologisme de origine franceză într-un text beletristic tipărit în 1794*, în *Tradiție şi inovație în studiul limbii române*, coordonator Gabriela Pană Dindelegan, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, 2004, p. 533–543; Adina Dragomirescu, *Înnoirea vocabularului literar românesc în două tipărituri de la sfârşitul secolului al XVIII-lea: „Calendarul vienez" (1794) şi „Observații de limba rumânească" (1799)*, în LR, LIV, 2005, nr. 5–6, p. 123–129.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

cărui primă ediție ar putea data din 1794, după cum se deduce dintr-o versiune manuscrisă.

Structura şi cuprinsul dicționarelor populare se perfectează, evident, în secolul al XIX-lea, din dorința mărturisită de a satisface gustul şi preferințele de lectură ale publicului. Un calendar manuscris din 1802 (BAR, ms. rom. 5371) este o compilație de texte astrologice şi de prevestire devenite clasice, cu un prognosticon pe 28 de cicluri, fiind întocmit cu intenția de a corecta multe dintre erorile vehiculate până atunci. Într-un *Calendariu pe şapte planete aşăzat*, publicat la Iaşi, în 1816, sunt antologate mai multe cărți de prevestire, care au circulat anterior sub formă tipărită sau în manuscris. Textele apocrife reunite în paginile calendarului formează astfel o „enciclopedie întreagă”[111]. Unele capitole sunt reproduse după *Calendarul* lui Şoanul, între acestea regăsindu-se o „arătare pentru semințe”, o „spunere de casnici” privitoare la descrierea influenței constelației cereşti, apoi o „arătare pentru ceasurile zilei şi ale nopții”, precum şi o „ştiință de planetă”. Este redată în continuare o versiune a *Gromovnicului*, în care pot fi detectate similitudini cu textul cărții de rugăciuni de la Govora, din cca 1639, şi cu cel din ediția a II-a a cărții corespunzătoare apărute, în 1795, la Bucureşti.

Atât Sibiul, cât şi Buda vor deveni importante centre de tipărire a calendarelor româneşti, a căror difuzare pe ambele versante ale Carpaților se va extinde în această perioadă. Pe lângă partea calendaristică propriu-zisă, capătă o pondere tot mai mare secțiunile consacrate unor texte istorice, folclorice şi literare, între care nu vor lipsi istorioarele „moralnice” sau poezia naivă şi sentimentală. Fiecare dintre calendarele budane, alcătuite de Samuil Micu, Gheorghe Şincai şi Petru Maior, începând din 1806, are, de regulă, pe foaia de titlu specificația că este „întocmit pre gradurile şi clima Țării Ungureşti şi a Prințipatului Ardealului, Țării Româneşti şi a Moldovei”, în care se „arată zilele, duminecile, sărbătorile şi

[111] M. Gaster, *Literatura populară română*, ediție, prefață şi note de Mircea Anghelescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1983, p. 328.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărții de Ştiință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

săptămânile calendariului vechi şi a celui nou, timpurile anului, schimbarea şi plinirea Lunii şi târgurile", după care se anunță adausul literar şi istoric. Ideologia Şcolii Ardelene îşi pune astfel amprenta asupra acestor publicații. În *Calendarul* de la Buda pe 1806 şi 1807, Samuil Micu îşi lansează *Istoria, lucrurile şi întâmplările românilor*, iar în 1808 şi 1809 apare *Hronica românilor şi a mai multor neamuri* a lui Gheorghe Şincai (într-un tiraj din 1808 este publicată integral). Sunt cultivate, cu predilecție, lucrările menite să influențeze sensibilitatea epocii, să resuscite conştiința națională, alături de florilegiile de pilde şi sentințe „filosoficeşti". Tot în aparițiile calendaristice de la Buda vom întâlni, de pildă, un amplu text apoftegmatic, în foileton, intitulat *Înțelepțiia omenească*, după cum în cel din 1811 cititorul se putea delecta cu lectura unor „istorii şi învățături din scriptorii cei profani, mai vârtos a romanilor celor vechi, preastrăluciților strămoşilor noştri". Aceste publicații s-au impus, într-adevăr, ca nişte „scrieri de un caracter iluminist, atât prin fond, cât şi prin forma lor de «magazin»"[112], suplinind, în acelaşi timp, lipsa presei româneşti, anticipând-o şi pregătind terenul de receptare al viitoarelor gazete cu o periodicitate regulată. Pe lângă cei trei corifei, şi alți cărturari ai vremii se vor implica în alcătuirea unor calendare, cu suplimente literare consistente, lui Vasile Aaron fiindu-i atribuite cele sibiene din 1802 şi 1803[113], iar lui Gheorghe Lazăr, cel de la Buda din 1814.

În acest din urmă *Calendariu ce slujeaşte pre 100 de ani* am reținut un comentariu în spirit iluminist „despre alcătuirea omului", din care redăm un fragment:

> Aceaea dară ce face pre om să se osibească din alte dobitoace şi îl face domn şi împărat peste toată zidirea iaste gândul, căci gândul socoteaşte nenumărate lucruri.

[112] Alexandru Duțu, *Coordonate ale culturii româneşti în secolul XVIII (1780–1821). Studii şi texte*, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1968, p. 304.

[113] G. Sion, *Reporta din vissu*. Conferintia literara ținută în sala Atheneului la 6 februariu 1868, Bucureşti, Tipografia C. Petrescu, 1870, p. 4.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

> Ispiteaşte pricinile şi săvârşirile lucrurilor şi multe ce vor să fie mai înainte le veade. Acesta având cuvântare poate acealea ce gândeaşte şi la alţii să descopere şi să spuie. Acesta au aflat nenumărate meşteşuguri, călătoreaşte toată lumea şi toate spre folosul său le întrebuinţează. Supune toate dobitoacele până şi aceale care sânt mai putearnice decât dânsul. Acesta pătrunde ceriul şi cercetează mişcările stelelor şi depărtarea lor una de alta (p. 105).

În aceeaşi manieră enciclopedică şi literară va proceda şi Zaharia Carcalechi, redactorul revistei-magazin „Biblioteca românească" şi editor („ferlegher") al tipografiei budane, care va scoate, mai întâi, în 1817 un calendar „întocmit cu toate ceale de lipsă, cu istorii foarte frumoase, cu 6 închipuiri". Va urma un altul, în 1818, în care Carcalechi publică traducerea sa din Marmontel, *Adelaida sau păstorița alpicească*, iar în ediția din 1825, după o *Hronologhie politicească*, prezintă „istorii mici", fabule, anecdote şi pilde. Două poezii de Iancu Văcărescu, *Ceasornicul îndreptat* şi *Elegie*, apar în *Calendarul* de la Buda, din 1828, scos de către Ştefan Neagoe, cu text paralel chirilic şi latin etimologizant. Sub aspect artistic, gravurile în metal şi litografiile de inspirație occidentală încep să predomine în calendarele executate la Buda. O astfel de ilustrație întâlnim, de pildă, pe verso-ul foii de gardă a calendarului din 1814, amintit mai sus, o gravură intitulată *Nestatornica roată a lumii şi primejdioasele ale ei valuri*.

Sunt semnificative, de asemenea, anunțurile editoriale care încep să fie publicate în calendarele sibiene, încă din 1793, unde se dă, în final, „Însemnarea cărților celor rumâneşti ce să află în tipografia lui Petru Bart". În alte apariții, precum cele din 1802 şi 1803, sunt enumerate cărțile româneşti disponibile, de această dată, în tipografia lui Ioan Bart. Adoptat şi în calendarele de la Buda, acest mod de promovare devine o practică, iar recomandările bibliografice îmbracă deseori forme mai personalizate. În *Calendarul* budan din 1816, de pildă, se semnalează că „aceaste următoare cărți se află la sălaşul autorului lor, Petru Maior, revi-

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărții de Ştiință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)

zorul cărților: *1. Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți; 2. Didahii pentru creaşterea fiilor; 3. Prediche la toate duminecile şi sărbătorile anului; 4. Istoria pentru începutul românilor în Dachia*". Lista se repetă în următorii ani, adăugându-se între timp încă două titluri: „*5. Telemah; 6. Ortografia, întru carea se învață cum are de a se scrie româneşte cu slove latineşti. Cu un dialog românesc lângă dânsa*". Reclame asemănătoare vor fi inserate şi în calendarele lui Zaharia Carcalechi sau în cele scoase, începând din 1824, de Ioan Teodorovici, ultimul revizor al *Lexiconului de la Buda*.

În fine, dintre numeroasele calendare umoristice care l-au delectat pe cititorul veacurilor trecute se detaşează cel al lui Anton Pann, zis şi *Calendarul lui Bonifatie Setosul*, publicat la Bucureşti, în 1829 (ce fusese datat greşit în 1821), o replică plină de savoare la calendarele populare. Intenția de parodiere se exprimă chiar din titlu: *Calendar în care să cuprinde toate trebuincioasele materii, după caracterul şi faptele muierilor celor rele. Prin Vonifatie Setosul, matimaticul stelelor, sticlelor şi al urcioarelor, tipărit acum întâi*. O falsă „hronologhie" propune numărarea anilor începând de la „aflarea sticlelor celor mari", iar o prorocie despre noul an ni-l dezvăluie pe bonomul pus pe şotii „satiriceşti" de mai târziu: „Mai e pân' va fi bine / Aşa mă credeți pe mine". „Proverburile" adânc moralizatoare din *Povestea vorbii* sunt anticipate elocvent în acest pseudocalendar de un umor naiv debordant.

BDD-B12-06 © 2012 Casa Cărții de Știință
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:33 UTC)